

Το εγκαταλελειμμένο και βεβηλωμένο Μοναστήρι του Βαζελώνος στον Πόντο

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Λαογραφία & Μουσεία](#) / [Οικολογία & Κλιματική Κρίση](#), [Αρχιτεκτονική & Περιβάλλον \(χλωρίδα-πανίδα\)](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Η μονή του Αγίου Ιωάννη Βαζελώνος αποτελεί την πρώτη μονή που ιδρύθηκε στον Πόντο, από τους πρώτους Ποντίους χριστιανούς που ζούσαν στα παράλια της Μικράς Ασίας, και θεωρείται ένα από τα αρχαιότερα ελληνικά μοναστήρια. Χτίστηκε μεταξύ του 270-317 μ.Χ. και απέχει 40 χλμ. από την Τραπεζούντα. Η παράδοση θέλει, οι μοναχοί Βαρνάβας και Σωφρόνιος να περνούν πρώτα από την μονή Βαζελώνος πριν πάνε στο όρος Μελά με την εικόνα της Παναγίας, και ιδρύσουν τη μονή Παναγίας Σουμελά, το 386.

Το μοναστήρι αποτελούσε κέντρο της ελληνορθόδοξης ζωής στην περιοχή της Ματσούκας του Πόντου. Οι τοιχογραφίες του που σώζονται στα βόρεια εξωτερικά τείχη της εκκλησίας απεικονίζουν τον Παράδεισο, την Κόλαση και την Τελευταία Κρίση έχουν παραμείνει σε αρκετά καλή κατάσταση, παρά τις βεβηλώσεις των τούρκων.

Η μόνη καταστράφηκε από τους Πέρσες στα τέλη του 6ου αιώνα και ανοικοδομήθηκε από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό με δαπάνη του αυτοκρατορικού ταμείου. Με αυτοκρατορικά χρυσόβουλα, την ανακήρυξε βασιλική και αποφάσισε η ανοικοδόμησή της να γίνει στη σκήτη του Προφήτη Ηλία σε παμμέγιστο βράχο, σε ένα απέραντο δάσος κοντά στην παλαιά τοποθεσία για να μην μπορεί να λεηλατηθεί από επιδρομές.

Κατά τα βυζαντινά χρόνια η μονή Αγίου Ιωάννου Βαζελώνος περνά μια περίοδο άνθησης καθώς οι αυτοκράτορες της Τραπεζούντας την προστατεύουν και την ευεργετούν. Κατά το έτος 1819 η μόνη λεηλατήθηκε από ληστές, οι οποίοι απογύμνωσαν το πλούσιο αρχαιοφυλακείο της. Κάποια χειρόγραφα χάθηκαν από περιηγητές και ερευνητές, που τα έκλεψαν κατά την επίσκεψή τους στη μονή. Από τα σημαντικότερα χειρόγραφα της μονής που διασώθηκαν είναι ο 5ος κώδικας της. Ο 5ος κώδικας αποτελεί τα λεγόμενα «Acta Vazelonos» τα οποία δίνουν πολύ σημαντικές πληροφορίες για την αγροτική, κοινωνική και οικονομική ζωή στο Βυζάντιο, καθώς και για το δίκαιο της εποχής.

Κατά το τέλος του 17ου αιώνα, η μονή του Αγίου Ιωάννη Βαζελώνος περιήλθε σε οικονομική κρίση. Η διάλυσή της αποτράπηκε με την οικονομική υποστήριξη των τσάρων της Ρωσίας Πέτρου και Ιωάννη.

Το 1923 η μονή ακολούθησε την τραγική μοίρα του υπόλοιπου Ελληνισμού του Πόντου και της Μικράς Ασίας. Ο μοναχός Διονύσιος Αμαραντίδης κατά την έξοδο από τη μονή, διέσωσε και μετέφερε στην Ελλάδα στη μονή της Αγίας Τριάδος στις Σέρρες την εικόνα του Αγίου Ιωάννη Προδρόμου. Η ανιστόρηση της βασιλικής, πατριαρχικής και σταυροπηγιακής μονής Αγίου Ιωάννη Βαζελώνα, επιχειρείται στον Άγιο Δημήτριο Ελλησπόντου Κοζάνης από το σωματείο «Αγίου Ιωάννη Βαζελώνα». Το 1970, η εικόνα της απότομης του Αγίου Ιωάννη τοποθετήθηκε με τιμές στον Ιερό Ναό Προδρόμου και Βαπτιστού Αγίου Ιωάννη, στον Άγιο Δημήτριο, όπου γίνεται πανηγυρικός εορτασμός κάθε χρόνο στις 24 Ιουνίου.

Πηγή: Ελλήνων Μνήμες